

Az athéni demokrácia

1. A poliszok kialakulása

- Helyszín: Balkán-félsziget déli része, Kis-Ázsia nyugati partvidéke, az Égei-tenger szigetei
- Időszak: i.e. 12–8. század
- A „polisz” egy városállam, amely a városból és környezetéből állt.

2. Athén és a demokrácia előzményei

- **Királyság és arisztokratikus köztársaság** (i.e. 800 körül) – a hatalmat az arisztokrácia gyakorolta.
- **Démosz (köznép) jogaiért vívott harcai:**
  - **Drakón (i.e. 621):** Törvényeket írásba foglalta („drákói szigor”).
  - **Szolón (i.e. 594):** Adósrabszolgaság eltörlése, politikai jogok vagyoni alapra helyezése.
  - **Peisisztratosz (i.e. 560–527):** Türrannisz (zsarnokság) időszaka.
  - **i.e. 510:** A türranniszt megdöntik.

3. A demokrácia kialakulása és működése

- **i.e. 508:** Kleiszthenész reformjai → létrejön a demokrácia.
- **Intézmények:**
  - **Népgyűlés (ekklészia):** 20 év feletti férfi polgárok, törvényhozás, háborús döntések.

- **500-ak tanácsa (bulé):** Sorsolással választották, törvényelőkészítés.
- **Esküdtbíróság (héliaia):** Évente 6000 fő, bíráskodás.
- **Areioszpagosz:** Volt arkhónok tanácsa, bíráskodás.
- **Tisztségviselők:** 1 évre választották őket, sorsolással.
- **Sztratégoszok (hadvezérek):** Szavazással választották, újraválaszthatók voltak.
- **Cserépszavazás (osztrakiszmosz):** Évente, demokráciaellenes személyeket száműztek 10 évre.

4. Az athéni társadalom

- **Teljes jogú polgárok (14%):** Csak athéni szülőktől született férfiak.
- **Családtagok (40%):** Nők és gyerekek, politikai jog nélkül.
- **Metoikoszok (10%):** Bevándorlók, szabadok, de politikai jog nélkül.
- **Rabszolgák (35%):** Jogok nélküli személyek.

5. A demokrácia fénykora

- **Periklész kora (i.e. 5. sz. közepe):** Hosszú ideig sztratégosz volt, Athén ekkor élte fénykorát.